

شناسه	قانون- مقررات- رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۲/۰۶/۰۹
عنوان موضوع	بررسی دلایل عدم رفع تعهدات ارزی از سوی فعالین اقتصادی و چالش هایشان در این خصوص		
مرجع طرح موضوع	کمیسیون صادرات و مدیریت واردات اتاق تبریز		
شرح موضوع	<p>به استناد تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، صادر کننده مکلف به ایفای تعهدات ارزی به یکی از روش های اعلام شده توسط بانک مرکزی است و که در صورت عدم ایفای تعهدات بغیر از جرایم صادره، مطابق ماده (۱۶۹) این قانون، مشمول تعلیق موقت یا دائم مجوزهایی نظیر کارت بازرگانی، پروانه بهره برداری و ...؛ تعطیل موقت یا دائم محل کسب و پیشه و تجارت؛ محرومیت از اشتغال به حرفه یا حرف خاص از یک تا پنج سال؛ محرومیت از تأسیس شرکت و یا عضویت در هیأت مدیره و مدیرعاملی اشخاص حقوقی از یک تا پنج سال؛ ممنوعیت خروج از کشور تا پنج سال خواهند شد.</p> <p>بر این اساس بانک مرکزی بخشنامه رفع تعهدات ارزی حاصل از صادرات را در سال ۱۳۹۷ ابلاغ و صادرکنندگان را متعهد به بازگشت ارز حاصل از صادرات خود از طریق سامانه نیما کرد. لیکن نحوه برگشت ارز حاصل از صادرات و رفع تعهد ارزی علیرغم گذشت سال ها و صدور بخشنامه های متعدد همچنان مورد اعتراض صادرکنندگان می باشد. چرا که الگوی مناسبی و قابل اجرایی برای ایفای تعهدات صادرکنندگان صادر نشده است و فعالین اقتصادی همچنان با مشکلاتی مواجه هستند.</p> <p>با افزایش اعتراضات، اتاق بازرگانی اقدام به پایش دلایل عدم رفع تعهدات ارزی نمود که مهمترین دلیل عدم ایفای تعهدات ارزی، تفاوت نرخ ارز رسمی مورد قبول بانک مرکزی با نرخ ارز بازار غیر رسمی است. به عبارت دیگر صاحبان صنایع برای فعالیت ارز آزاد تهیه می کنند و هنگام ایفای تعهدات، با قیمت پایین در سامانه نیما اقدام به رفع تعهد می نمایند که این امر باعث متضرر شدن این واحدها می گردد.</p> <p>برخی از دلایل عدم ایفای تعهدات ارزی بنا به اظهارات واحدهای تولیدی استان:</p> <p>- صادرات ریالی: بر اساس نتایج بعمل آمده در اتاق بازرگانی تبریز، یکی از عمده مشکلات عدم ایفای تعهدات حاصل از صادرات عدم نقل و انتقال ارز است که نتیجه آن معاملات ریالی می باشد. واحدهای دلیل اینکه امکان جابجایی ارز ندارند، مبادرت به معاملات ریالی با کشورهای افغانستان، پاکستان و عراق می کنند. به این صورت که دلار از طریق صراف وارد ایران و تبدیل به ریال شده و به حساب شرکتها واریز می شود. لیکن بر اساس رویه های گمرکی فمبالغ بصورت دلاری ثبت می گردد.</p> <p>با عنایت به اینکه اکثر بازار هدف صادراتی کشور افغانستان، پاکستان و عراق می باشد و هیچ بانک و صرافی برای مبادله ارز در این کشورها وجود ندارد و اکثر واردات از کشورهای دویی، چین و ترکیه می باشد، لذا انتقال ارز به این کشورها هزینه های مضاعفی به تولید کننده خواهد کرد. همچنین در بحث رفع تعهد ارزی به شیوه واردات در مقابل صادرات، حقوق صادرکننده تضعیف شده و به نفع واسطه ها تمام می شود.</p> <p>- محصولات ترانزیتی منطقه آزاد ارس: موضوع تحمیل تعهدات ارزی محصولات با منشأ مواد اولیه وارداتی (خارجی) صنایع مستقر در منطقه آزاد ارس در نود و یکمین نشست شورای استان در سال گذشته مطرح گردید.</p> <p>متأسفانه واحدهای تولیدی مستقر در مناطق آزاد به دلیل ناهماهنگی موجود و عدم پیش بینی ساز و کار مناسب در سامانه، گمرکی ملزم به رفع تعهد محصولات تولیدی با منشأ مواد اولیه خارجی می شوند که این امر موجب هزینه مضاعف، طولانی شدن</p>		

- ۱- ماده ۶۹ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز: مرجع رسیدگی کننده ذی صلاح حسب مورد می تواند با توجه به شرایط، نحوه، دفعات ارتکاب جرم و شخصیت مرتکب، علاوه بر مجازاتهای مقرر در این قانون، وی را به عنوان تکمیل مجازات، به یک یا چند مورد مرتبط از محرومیت های زیر محکوم نماید:
- الف- تعلیق موقت یا ابطال دائم: ۱- کارت بازرگانی؛ ۲- کارت مبادلات مرزی؛ ۳- کارت مولانی؛ ۴- پروانه کسب، تأسیس، بهره برداری یا حق العمل کاری؛ ۵- پروانه حمل و نقل؛ ۶- گواهینامه رانندگی وسایل نقلیه زمینی، آبی و هوایی؛ ۷- کارت پبله وری
- ب- تعطیل موقت یا دائم محل کسب و پیشه و تجارت
- پ- محرومیت از اشتغال به حرفه یا حرف خاص از یک تا پنج سال
- ت- محرومیت از تأسیس شرکت و یا عضویت در هیأت مدیره و مدیر عاملی اشخاص حقوقی از یک تا پنج سال
- ث- ممنوعیت خروج از کشور تا پنج سال

<p>پروسه کار، تعلیق کارت بازرگانی، معرفی به تعزیرات می گردند. این در حالیست که برای این محصول ارزی دریافت نشده و برابر چهل و چهارمین نشست کمیته اقدام ارزی، ملزم به رفع تعهد ارزی نمی باشد.</p> <p>ظاهرا این موضوع ناشی از عدم پیش بینی فرایند صادرات از محل ترانزیت در گمرک و عدم توجه کارشناسان بانک مرکزی به مدارک و مستندات و گواهی تولید سند ارسالی منطقه آزاد به سامانه گمرک پیش آمده که در صورت توجه و بررسی دقیق تر و تعریف ساز و کار مناسب جهت تفکیک مواد اولیه مورد استفاده در محصولات مشمول و غیر مشمول تعهدات ارزی مشکلات این واحدها مرتفع خواهد شد.</p> <p>لیکن شواهد حاکی از آن است که علیرغم گذشت ۹ ماه از برگزاری نشست شورا و پیگیری از دبیرخانه ملی، این مشکل همچنان وجود دارد و واحدهای تولیدی منطقه آزاد را با چالش مواجه ساخته است.</p> <p>پیشنهادات شورای گفتگوی استان برای رفع مشکلات این واحدها به شرح ذیل بود:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. با توجه به مشکلات ناشی از عدم هماهنگی بانک مرکزی و منطقه آزاد و تحمیل رفع تعهد ارزی صادرات محصولات با منشاء مواد اولیه خارجی در مناطق آزاد، پیشنهاد می گردد: ساز و کاری برای تفکیک مواد اولیه خارجی از داخلی در محصولات تولیدی در مناطق آزاد طراحی گردد تا مواد اولیه خارجی مورد استفاده در محصولات مشمول رفع تعهد ارزی نگردند. ۲. تا تعیین تکلیف مشکلات رفع تعهد محصولات تولیدی با منشاء مواد اولیه خارجی صنایع مستقر در منطقه آزاد، پیشنهاد می گردد: مجموعه دادگستری و نهادهای نظارتی استان تمهیداتی جهت جلوگیری از تعلیق کارت بازرگانی و عدم معرفی به تعزیرات این واحدها را اعمال نمایند. <p>- عدم امکان ایفای تعهدات ارزی سال های ۹۷ الی ۱۴۰۰: بسته بودن سامانه نیما و عدم امکان رفع تعهد سال های ۹۷ الی ۱۴۰۰ نیز یکی از مشکلات واحدهای تولیدی است. در برخی از موارد فعالین اقتصادی که صادرات سالانه تا یک میلیون یورو داشتند، با استناد به بخشنامه آبان ماه بانک مرکزی خود را معاف از رفع تعهد دانسته و اقدام به رفع تعهد نکردند. این در حالیست که بر اساس این بخشنامه صادر کنندگانی که مجموع صادرات سالانه آنها تا یک میلیون یورو بود از فروش ارز در سامانه نیما معاف شده بودند. این امر باعث شد بسیاری از صادر کنندگانی که صادراتشان کمتر از یک میلیون یورو بود اقدام به رفع تعهد نموده و با مشکلات ماده (۶۹) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مواجه شوند.</p> <p>شایان ذکر است صادر کنندگان در حال حاضر علاقمند به ایفای تعهدات خود هستند. لیکن به دلیل بسته بودن سامانه بانک مرکزی برای سال های ۹۷ الی ۱۴۰۰ امکان ایفای تعهد وجود ندارند. از طرفی برابر بخشنامه های ابلاغی برای هر سالی که امکان رفع تعهد نیست، جرایمی برای صادر کنندگان اعمال می شود.</p> <p>- چالش های واردات از محل صادرات: بنا به اظهارات فعالین اقتصادی، واردات تمامی کالاها از محل صادرات کالا میسر نیست و بانک مرکزی اجازه واردات از محل صادرات را برای برخی از کالاها صادر نمی کند و تولید کننده مجبور است، برای واردات کالاهای مورد نیاز از سامانه نیما اقدام کرده و به دلیل محدودیت ارزی در بانک مرکزی ماه ها در صف ارزی معطل بماند. این در حالیست که با حذف چنین محدودیت هایی واحدهای تولیدی می توانند، تعهدات خود را با واردات کالاهای مورد نیاز ایفا نمایند و ارز به کشور بازگردد. در معاملات با کشور های همسایه که بصورت ریالی صورت می گیرد و پرداخت از سوی خریدار به حساب صادرکننده واریز می شود و این تراکنش ثبت می شود.</p> <p>از طرفی هنگام رفع تعهد واردات در مقابل صادرات، هنگامی که وارد کننده دیگر کوتاژ ارائه می کند و هزینه پرداخت می شود، گردش مالی جدیدی برای صادر کننده اتفاق می افتد و این امر باعث می شود. اداره امور مالیاتی بر اساس تراکنش ها یک معامله را دوبل حساب کند و این موضوع نیز هزینه مضاعف برای واحدهای تولیدی و صادر کننده ایجاد می کند.</p> <p>با عنایت به اینکه هدف دولت از تصویب این قانون بازگشت ارز حاصل از صادرات است و صادر کنندگان واقعی نیز موافق آن هستند، لذا در صورت فراهم کردن شرایط قابل اجرا، این قانون را بصورت کامل اجرا خواهد شد.</p>	
<p>رئوس ایرادات و مشکلات:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. مهمترین ایراد در عدم ایفای تعهدات صادراتی فعالین اقتصادی چند نرخی بودن ارز است که باعث می شود، صادر کنندگان متضرر شده و واسطه ها از این شرایط سواستفاده کنند.	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>

<p>۲. متاسفانه به دلیل تحریم ها امکان نقل و انتقال ارز با دیگر کشورها مهیا نیست و صادرکنندگان برای ادامه فعالیت صادراتی خود مجبور به صادرات ریالی می شوند. گمرک نیز به دلیل رویه های خود این صادرات را بنرخ ارز ثبت می کند و با توجه به اینکه راهکاری برای رفع تعهد برای صادرات ریالی تدوین نشده، این واحدها امکان رفع تعهدات خود را ندارند و بدین ترتیب مشمول جرایم و چالش های تعلیق کارت بازرگانی، پروانه بهره برداری و ... می شوند. ادامه این شرایط امکان ادامه فعالیت را واحدهای تولیدی کشور سلب کرده و منجر به تعطیلی واحدها خواهد شد.</p> <p>۳. دیگر مشکلی در نود و یکمین نشست شورای استان طرح شده بود، رفع تعهد محصولات تولیدی با منشاء ارز خارجی در منطقه آزاد می باشد که به دلیل ناهماهنگی گمرک ایران با منطقه آزاد و عدم بررسی دقیق پرونده های منطقه آزاد ارس توسط کارشناسان بانک مرکزی ایجاد شده است و واحدهای تولیدی این منطقه با مشکل رفع تعهد ارزی محصولات با منشاء ارزی مواجه می شوند و با تعلیق کارت بازرگانی و ... روبرو می گردند. که در صورت عدم رفع این عدم هماهنگی بین سازمانی؛ واحدهای تولیدی منطقه آزاد ارس به تعطیلی خواهد کشاند.</p> <p>۴. برخی از صادرکنندگانی که صادرات یک میلیون دلاری در سال های گذشته داشتند، به دلیل عدم آگاهی کامل از بخشنامه آبان ماه سال ۱۳۹۷ بانک مرکزی؛ معافیت در سامانه نیما را به منزله عدم ضرورت رفع تعهد ارزی صادرات یک میلیون دلار دانسته و اقدام به رفع تعهد نکردند و در حال حاضر با جرایم سنگین و تعلیق کار و دیگر مجوزها مواجه شده اند. متاسفانه به دلیل بسته بودن رفرع تعهد ارزی برای سال های ۹۷ الی ۱۴۰۰ در سامانه بانک مرکزی امکان رفع تعهدات ارزی خود را ندارند. این در حالیست که این افراد مایل به رفع تعهد هستند. لذا به دلیل بسته بودن سامانه با جرایم هر چه بیشتر مواجه می شوند.</p> <p>۵. عدم امکان واردات برخی از کالاها به شیوه واردات در مقابل صادرات برای رفع تعهد ارزی باعث شده، واحدهای تولیدی برای اخذ ارز نیمایی در صف ارزی به مدت چند ماه معطل بماند. این در حالیست که در صورت حذف این محدودیت بسیاری از مشکلات واحدها و محدودیت ارزی بانک مرکزی مرتفع خواهد شد.</p> <p>۶. دریافت مالیات دو برابری به دلیل ایجاد تراکنش های مجدد در شیوه واردات در مقابل صادرات؛ به این صورت که یکبار هنگام واریز مبلغ معامله از سوی خریدار خارجی برای صادرکننده از سوی بانک ثبت می شود. برای بار دوم هنگامیکه کوتاژ از سوی واردکننده ارائه شده و هزینه پرداخت می شود، تراکنش مجدد برای صادر کننده از سوی بانک ثبت می گردد. متاسفانه این موضوع باعث شده؛ اداره امور مالیاتی برای یک معامله دوبار مالیات برای صادرکننده اعمال نماید.</p>	
<p>جلسه کارگروه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی آذربایجان شرقی با حضور نمایندگانی از اداره صنعت، معدن و تجارت استان، شورای هماهنگی بانک های استان، گمرک استان، کمیسیون صادرات اتاق تبریز و تعدادی از واحدهای تولیدی عضو اتاق با موضوع "بررسی دلایل عدم رفع تعهدات ارزی از سوی فعالین اقتصادی و چالش هایشان در این خصوص" در محل اتاق بازرگانی تبریز به شرح ذیل تشکیل شد:</p> <p><u>نسرین درخشانی، مسئول دبیرخانه شورای گفتگو:</u> موضوع رفع تعهد ارزی صادرات، به دفعات از سوی فعالین اقتصادی مطرح شده؛ از آنجاییکه نبود یک نرخ برای ارز، ریشه اصلی تمام مشکلات این مقوله بوده، لذا در دستور کار واحد امور بین الملل اتاق و کمیسیون صادرات و مدیریت واردات اتاق تبریز و در نهایت کارگروه شورا قرار گرفته است.</p> <p>بر اساس بررسی های واحد امور بین الملل اتاق تبریز عدم رفع تعهدات از سوی فعالین اقتصادی به چند بخش صادرات ریالی که از درصد بالایی برخوردار است، کالاهای ترانزیتی منطقه آزاد ارس، مسدود بودن سامانه در سال های ۹۷ و ۱۴۰۰ و بحث قیمت پایه صادراتی از درصد پایین برخوردار تقسیم شده و واحدهای تولیدی استان را با مشکلاتی نظیر تعلیق کارت بازرگانی مواجه ساخته است.</p> <p><u>سید یوسف حسینی، رئیس کمیسیون صادرات اتاق تبریز:</u> متاسفانه این موضوع در کشور فراگیر شده است. حتی کمیسیون صادرات ایران و کمیسیون کشاورزی پیگیر این موضوع می باشند. اخیراً جلسه ای در این خصوص در اتاق ایران تشکیل شد و همگی متفق الرای برای رساندن این موضوع به سرمقصد بودند. در حال حاضر در استان ما ۴۴۸ واحد با این موضوع درگیر می باشند.</p> <p><u>میرعلی اصغر رحیمی موسوی، مدیرعامل شرکت آیچین تجارت ارس:</u> موضوع پیمان سپارس ارزی از سال ۷۳ تا ۷۶ نیز مطرح بود که بعد از چندین سال استرس و ممنوع الخروج بودن تعدادی از تجار، کم لم یکن تلقی شده و در کل این طرح ناموفق شد.</p>	<p>جمع بندی جلسات کارگروه کارشناسی مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۸</p>

ما در منطقه آزاد تمامی اجناس خود را به صورت ترانزیتی بصورت ورود موقت وارد می کنیم و بعد از شستشو و انجام عملیاتی، سورت و بسته بندی و صادرات می کنیم. روند جلفا به این صورت می باشد که ترخیص در منطقه صورت می گیرد. گواهی تولید در منطقه آزاد اخذ کرده ولی صادرات زیر نظر گمرک ایران صورت می گیرد. یعنی صادرات، همانند صادرات قطعی صورت می گیرد. ولی تعهدات ارزی ما در سیستم ثبت می شود. واردات ما بر اساس اینویس قید می شود. ولی صادرات ما چون بر اساس تعرفه گمرک صورت می گیرد و مبلغ بالائی محاسبه می شود. (تفاوت مبلغ واردات و صادرات ما در طی دو سال معادل ۵ میلیون دلار شده است). تعهدنامه ارزی مشمول ما نبوده و در این خصوص نمی توان کاری انجام داد. برای تمام کالاهای ما زیر نظر گمرک، جهاد و منطقه آزاد بصورت مجزا ارزش افزوده تعیین شده است و ما با کمال میل راضی به پرداخت آن می باشیم.

عباس سلیمانی اصل، مدیرعامل شرکت بهین تجارت مبین ارس: واردات محصولات منطقه آزاد در گمرک ثبت نمی شود و در صورت ثبت، بصورت آماری بوده که ما از آن بیخبر هستیم. ارزش گذاری کالاهای صادراتی در سامانه گمرک در ابتدای سال صورت گرفته است و تا پایان سال اعمال می شود. تمام کالاهای ما وارداتی می باشد. در واقع جزو گروه ۴ کالائی می باشیم که ورود این گروه به منطقه اصلی ممنوع می باشد. به دلیل اینکه ثبت نمی شود، در گمرک ارزشی برای آن تعیین نمی شود. ولی بعد از اعمال عملیات لازم، در زمان صادرات همانند صادرکننده های سرزمین اصلی با ما رفتار می کنند. به فرض ما از افغانستان کاشمش وارد کرده و بعد از انجام عملیات لازم، در زمان صادرات به افغانستان، قیمت کاشمش که در آنجا ۷۰۰ دلار می باشد مجبور هستیم یکی از نرخ های کاشمش داخلی در سامانه را انتخاب کنیم. در سامانه سه نرخ متفاوت براساس آیتم ها تعیین شده است: ۱۱۰۰ دلار، ۱۶۰۰ دلار و ۲۲۰۰ دلار. ما بر اساس آیتم های موجود در سامانه مجبور به انتخاب یکی از نرخ ها می باشیم. در غیر این صورت باید در تعزیرات پاسخگو باشیم. این مشکل تا این لحظه حل نشده است و کارت ما نیز مسدود شده است و قادر به ادامه فعالیت بر اساس کارت بازرگانی نمی باشیم. ۳۵۰ تن محصول آماده صادرات داریم که تاریخ انقضای آنها در حال تمام شدن می باشد و به علت مسدود بودن کارت قادر به صادرات آن نمی باشیم از طرفی محصولات جدید در حال ورود به بازار می باشد و باعث متضرر شدن واحد ما شده است. ورود موقت مختص منطقه آزاد می باشد ولی در کشور ما برعکس عمل می شود.

رسول یاسمن، قائم مقام شرکت فروزشگر سهند: وضعیت کنونی کشور باعث غافلگیری واحدهای کوچک و متوسط شده است. با توجه به صورت های مالی شرکت ها علی رغم اینکه رقم های درآمدی متورم شده است. حاشیه سودهای بسیار پایین مطرح می باشد. واحدها مجبور شده اند هزینه های سرمایه ای کلان از بابت جایگزینی و بهسازی تکنولوژی و اجرای طرح های توسعه از سرمایه در گردش خود خارج و به سرمایه ثابت تبدیل کنند. به تبع آن شرکت ها با مشکل نقدینگی مواجه شده اند. اختیارات بانک های ما در سطح استان محدود می باشد. وقتی نظام بانکی به سمت بانکداری شرکتی حرکت می کند و به دلیل اینکه شرکت ها نمی توانند در این قالب قرار بگیرند، مشمول نشده و با مشکل تامین نقدینگی مواجه می شوند. کمیته ای که قرار بود در خصوص تعیین مهلت برای واردات ما، در وزارت صمت تشکیل شود به دلیل تغییرات موجود، بعد از گذشت ۹ ماه هنوز تشکیل نشده است. پیشنهاد ما، تعیین مهلت برای رفع تعهد واردات جهت خروج از بروکراسی اداری و ایجاد خط اعتباری در بلنک ها، افزایش اختیارات بلنک های استانی و عبور از بحث میانگین حساب برای تامین نقدینگی شرکت ها می باشد.

کاظم محلی، قائم مقام شرکت اطلس فام: هفته پیش رفع تعهد ارزی سال ۱۴۰۱ را به اتمام رساندیم. با دلار ۵۰ هزار تومان واردات خود را انجام می دهیم. در حالیکه بایستی برای رفع تعهد هزینه های مضاعف پرداخت کنیم. در خصوص واردات با یک سری مشکلات مواجه شده ایم. به دلیل اینکه حجم مواد اولیه مصرفی ما به اندازه صادرات ما نمی باشد و در صورت واردات تمام مواد اولیه خود افزایش هزینه برای ما بدنبال دارد. در حال حاضر رفع تعهدها باعث تقویت دلال ها می شود و هر مبلغی که دلال ها تعیین کنند، مجبور به پرداخت آن هستیم. پیشنهادات بنده این است: این سیاست باید برعکس صورت می گرفت یعنی وارد کننده کوتاه تولید کننده را اخذ کرده و باطل می کرد و یا اینکه کلا تولید کننده ای که صادرات انجام می دهد، مشمول ارزش افزوده و معافیت مالیاتی نشود تا تولید کننده در خصوص تولیدات خود تمرکز داشته باشد. از ما مالیات و ۹ درصد را اخذ کنند ولی رفع تعهد شامل ما نشود.

یوسف افخم، مدیرعامل شرکت تانیش گلین: ما به جای اینکه به فکر بازارهای جهانی و رقبای خود باشیم با استرس رفع تعهد ارزی خود سر می کنیم. تمام صادرات ما به صورت ریالی می باشد و صادرات دلاری نداریم. بازارهای چین و ترکیه رقیب ما هستند

و با این روال، بازار جهانی را از دست داده ایم. مشکل اصلی ما ریالی بودن صادرات می باشد. ما به اجرای قانون رفع تعهد ارزی راضی هستیم. ولی باید قانونی وضع شود تا ما بتوانیم به فعالیت و صادرات خود ادامه دهیم.

سیدمرتضی موسوی، مدیر امور اداری شرکت ارم شیمی آذربایجان: اولین تولید کننده روغن ترانس در بخش خصوصی کشور می باشیم و عمده نیاز داخلی را در حوزه برق، ترانس و روغن تامین کرده ایم. عمده صادرات ما به افغانستان یا عراق می باشد که به معاملات ریالی دچار مشکل شده ایم. اکثر مواد ما داخلی می باشد و واردات نداریم.

علیرضا پورشهلاهی نوبری، رئیس هیئت مدیره آرمان پارس هشترود: مشکل اصلی که تمامی واحدهای تولیدی با آن درگیر می باشند، معاملات ریالی می باشد. صادرات ما اکثراً به کشورهای افغانستان و پاکستان است و تمامی مبالغی که به حساب واریز می شود ریالی می باشد که از طریق صرافی در مرز انجام می شود. یعنی دلار از طریق صراف وارد ایران شده، توسط صراف در ایران تبدیل به ریال شده و به حساب شرکتها واریز می شود. اگر بتوانند مبلغی که به دست صرافها می رسد جایگزین تعهدات ارزی کنند رفع تعهد تمامی واحدهای تولیدی عملی خواهد شد.

مهدی خدادادی، دبیر انجمن صنفی تولیدکنندگان و صادرکنندگان هیدر و کربن و... استان: در فرایند تولید هیدر و کربن و تینر و... تولیدات بر مبنای نرخ FOB خلیج فارس قیمت گذاری می شود. بر این اساس قیمت تمام شده به نسبت روسیه، عربستان، کویت و بعضاً عراق بیشتر تمام می شود. مثلاً روسیه اجناس خود را با ۴۰ درصد دیسکانت به فروش می رساند. اگر ما بخواهیم از مبنای نرخ فوب خلیج فارس ۳۰ درصد کسر کنیم، می توانیم دلار را با نرخ ۲۸۵۰۰ پرداخت کنیم. نرخ گذاری که از طرف دولت در خصوص مواد اولیه صورت می گیرد برای واحدهای تولید کننده روغن هیدر و کربن و تینر منصفانه نیست. فرایندی که در خصوص رفع تعهد ارزی در نظر گرفته شده؛ بر اساس اینکه در کشور افغانستان و عراق بانک وجود ندارد و قادر به انتقال پول نیستیم. صرافها به صورت ریالی آنها را واریز می کنند. مبادی وارداتی ما کشورهای دبی، ترکیه و چین می باشد. ولی مقصد اول صادراتی ما کشور عراق می باشد. ما در فرایند تولید، ضایعات را تبدیل به جنس می کنیم. در دیگر کشورها برای انجام این کار به واحد تولیدی مبلغی پرداخت می کنند. ولی ما مجبور هستیم علاوه بر پرداخت هزینه ای، تعهد ارزی آن را پرداخت کنیم. تعهد ارزی ۱۰ درصد می باشد در حالی که واحد تولید کننده ۱۰ درصد سود ندارد. انواع ضایعات پتروشیمی و پالایشگاه را تبدیل به احسن کرده و صادر می کنیم در قبال آن هیچ گونه از ما حمایتی صورت نمی گیرد و مجبور هستیم تعهد ارزی نیز پرداخت کنیم. قبلاً فقط کوتاژ مد نظر بود ولی اکنون گردش مالی را نیز مدنظر قرار می گیرند. به این صورت که وقتی مبلغ ریالی از طرف فرد افغانی به حساب ما واریز می شود. سپس از طریق وارد کننده دیگری کوتاژ را ارائه و هزینه پرداخت می شود، ایجاد گردش مالی مجددی برای ما اتفاق می افتد می شود و باعث می شود. اداره دارایی واردات ما را دوبل حساب کند. بنا به آمار گمرک تراز تجاری کشور به نفع واردات می باشد و صادرات منفی می باشد. یعنی پول به کشور برگشته است. از اتاق می خواهیم به موضوع لینک کردن صادر کنندگان و وارد کنندگان ورود کرده تا ما بتوانیم کوتاژها را در اختیار آنها قرار دهیم تا از محل آن واردات خود را انجام دهند.

واردات طلا فاقد ارزش افزوده می باشد و معاف از مالیات می باشد در خصوص واردات طلا درخواست فرجه بیشتری داریم تا شاید از این طریق رفع تعهد تعدادی از افراد صورت گیرد، مهلت آن تا آخر این ماه می باشد. با اینکه تا سال ۱۴۰۰ مسدود می باشد و امکان رفع تعهد وجود ندارد. ولی از بابت آن جریمه شامل می شود. پیشنهاد می دهیم تا زمان تصمیم گیری نهایی دولت در خصوص واحدها، اقدامی صورت نگیرد.

اسد همیشه کاری، مدیرعامل پایه گستر سهند: در قبال دریافت کدام سوبسید باید رفع تعهد ارزی داشته باشیم. مواد اولیه را با FOB خلیج فارس خریداری می کنیم. از طرفی پتروشیمی و پالایشگاه با ایجاد چندین شرکت صوری باعث رقابتی شدن قیمت پایه مواد اولیه شده اند و ما به سه برابر قیمت اصلی مواد اولیه خریداری می کنیم. صرافها دلار را به حساب شخصی ما واریز می کنند و حساب شرکت را قبول نمی کنند. از طرفی دارایی در قبال تراکنش حساب شخصی، مالیات اخذ می کند. ۵ ماه نتوانستیم روغن پایه را از بورس تهیه کنیم (دو سه ماه بود که رئیس سازمان صمت معرفی نشده بود در حال حاضر نیز در وزارتخانه حضور ندارند تا تایید کنند) برای خرید مواد اولیه با LC داخلی بانک و پتروشیمی در عرض سه ماه نتوانستند هماهنگی لازم جهت اینکه اول فاکتور توسط پتروشیمی تنظیم شده و به تایید بانک برسد یا اینکه ابتدا بانک اعتبار لازم را ارائه دهد سپس پتروشیمی فاکتور صادر کند، انجام دهند.

سید یوسف حسینی، رئیس کمیسیون صادرات اتاق تبریز: مشکل ما با افزایش مهلت حل نخواهد شد. مشکل ما با اصل قضیه می‌باشد. همگی موافق بازگشت ارز در قبال صادرات می‌باشیم. مشکل ما در خصوص نحوه بازگشت آن می‌باشد. ناترازی واردات و صادرات از اینجا ناشی شده است. برای تخصیص ارز نیمایی جهت واردات باید چندین ماه منتظر بمانیم. انجام معاملات ریالی ناشی از عدم توانایی در جابجایی دلار می‌باشد. ما در دنیا مشهور به گران خریدن و ارزان فروشی می‌باشیم. این کارها باعث شده است جنس ایرانی از قفسه‌ها در بازارهای هدف حذف گردد. چرا که نمی‌توانیم اجناس خود را به موقع تحویل دهیم. در دنیا مرسوم است که قیمت‌ها ۶ ماه ثابت داشته باشند. ولی قیمت‌های ما حتی ۶ ساعت هم ثابت ندارد. تمامی این موارد باعث افت صادرات کشور شده است.

محمدنقی هنربر، رئیس اداره بازرگانی خارجی سازمان صمت: ما در این کشور زندگی می‌کنیم و همگی تابع قوانین و مقررات آن هستیم. به استناد قانون مبارزه با چاق کالا و ارز تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر، صادر کننده مکلف به ایفای ارز به بانک مرکزی یا به یکی از روش‌های اعلام شده توسط بانک مرکزی می‌باشد. (تفاوت نرخ ارز رسمی مورد قبول بانک مرکزی با نرخ ارز بازار غیر رسمی باعث ایجاد این حاشیه‌ها شده است.) بحث رفع تعهد ارزی دغدغه کل کشور می‌باشد و باید راهکاری مشخصی برای آن تعیین شود. استان ما جزو استان‌های تجاری می‌باشد و بازرگانان و تجار ما زبانزد هستند. در کنار این قانون، آیین نامه اجرایی رفع تعهد ارزی نیز وجود دارد که تشکیل کارگروه برگشت ارز حاصل از صادرات می‌باشد با مسئولیت بانک مرکزی بوده و دستگاه‌های متعددی عضو آن می‌باشند، از جمله دستگاه امنیتی، وزارتخانه ما، معاون وزیر نفت، جهاد کشاورزی، اقتصاد و دارایی، وزارت بهداشت، گمرک و نماینده بخش خصوصی با داشتن حق رای. ما باید پیشنهاد مشخص خود را به آنها ارائه دهیم تا بتوانند ساختار مشخصی تعریف کنند و روش‌های ایفای تعهدات را اصلاح کنند. اگر نظر تجار استان به حذف آن می‌باشد. باید به سراغ اصلاح قانون برویم که از طریق مجلس باید پیشنهاد مشخصی برای اصلاح آن داده شود.

ولی اگر ایراد ما به روش اجرای آن می‌باشد راهکاری برای روش‌ها پیدا کنیم که مسئولیت آن بر عهده کارگروه با مسئولیت بانک مرکزی و دستگاه‌های متعدد می‌باشد. اتاق نیز عضو این کارگروه می‌باشد. صادرات ریالی مفهوم ندارد این موضوع در قانون مشخص شده است.

موضوع صادرات از منطقه آزاد به صورت ویژه پیگیری شود. ساختار آن در سامانه گمرک وجود ندارد باید این ساختار ایجاد شود که بتوانند واردات خود را ثبت کنند تا مشخص شود از محل ورود به منطقه آزاد می‌باشد. سال گذشته ستاد اقتصاد مقاومتی به ریاست رئیس کل محترم دادگستری در جلغا تشکیل شده است و این مشکل مطرح شده بود. حتی در بازرسی کل کشور در این خصوص توضیحات لازم را ارائه دادیم ولی باید به صورت ویژه این موضوع حل شود.

تعدادی از واحدهای تولیدی که کارت‌های آنها مسدود شده بود حتی ۱۰ درصد تعهدات خود را نیز ایفا نکرده بودند. به علت اهمیت این موضوع در استان آقای استاندار، آقای کلامی دستگاه‌های امنیتی و دستگاه‌های امنیتی به جد پیگیر کمک به آنها بودند، با پافشاری جناب آقای عظمایی در ستاد تسهیل و با استفاده از اختیارات استانی، مسدودیت این کارت‌ها برداشته شد. اگر در این خصوص موردی وجود داشته باشد مراجعه کنید تا رفع مسدودی صورت گیرد. دغدغه سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰ توسط بنده بیان شده است که امکان ایفای تعهدات وجود ندارد. در این خصوص نامه‌ای با امضای آقای استاندار به رئیس کل بانک مرکزی و وزیر سازمان ما ارسال کردیم و درخواست راهکار کردیم. از یک سال پیش برای ما اعلام کردند که صادر کنندگان سال ۹۷ اگر تولیدی باشند. ۵۵۰ تومان و اگر غیر تولیدی باشند. ۷۵۰ تومان پرداخت کنند تا رفع تعهد صورت گیرد. ولی اشکال کار اینجاست که بانک مرکزی نمی‌تواند دیتاهای لازم از بابت بدهی‌های واحدها را اعلام کند تا در اختیار وزارتخانه ما و در سامانه قرار گیرد تا با پرداخت جریمه مشکل حل شود. ما همچنان پیگیر این موضوع هستیم مکاتبه انجام می‌دهیم ولی متأسفانه پاسخی دریافت نکرده‌ایم. برای سال‌های ۹۸، ۹۹ و ۱۴۰۰ نیز پیشنهاد مشخصی ارائه شود برای سال ۱۴۰۰ تا آخر این ماه فرصت می‌باشد و با به اتمام رسیدن این مهلت، مشکل سال‌های قبل را خواهد داشت. پیشنهاد مشخص اینکه بانک مرکزی با قید فوریت اعلام کند که تولید کننده و صادر کننده ما به چه نحوی باید ایفای تعهدات خود را انجام دهد؟

جواد بحری پور، کارشناس بازرگانی شورای هماهنگی بانک‌های استان: در طول هفته حداقل از دو واحد تولیدی بازدید می‌کنیم و از نزدیک شاهد این هستیم که تمام توان خود را در راستای تولید به کار می‌گیرند. در سال ۹۶ با مشکل تحریم روبرو نبودیم و

به صادرات نفت می‌پردازیم. صادرات نفت ما در سال ۹۶ معادل ۴۷ میلیارد دلار بود که با مجموع بقیه صادرات برابر با ۶۷ میلیارد دلار می‌شد. ۳۷ میلیارد آن با نرخ ۴۲۰۰ تومان توسط دلال‌ها خارج شد که حتی ریالی از آن توسط واحدهای تولیدی خارج نشده بود. همین موضوع باعث وضع این قانون در سال ۹۷ شد. دلایل این مشکل کاملاً واضح می‌باشد: روابط کارگزاری وجود ندارد؛ متفاوت بودن مقصد صادرات و مقصد واردات؛ با بررسی صورتهای مالی شرکت‌ها به سادگی می‌توان فهمید که ارزش حاصل از صادرات به حساب شرکت برگشته یا خیر. بحث اصلی ما این است که باید ارزش با نرخ واقعی محاسبه شود نه کمتر از آن. تا پنجم بهمن سال گذشته اعلام کرده بودند در صورت ارائه فیزیکی دلار آن را پذیرفته، خرید را انجام داده و در سامانه ثنا ثبت کنیم تا رفع تعهد صورت گیرد. ولی بعد از این تاریخ اعلام کردند که باید منشأ ارزش مشخص باشد. یعنی اگر فردی اظهار دارد که این ارزش، ارزش حاصل از صادرات می‌باشد باید در زمان ورود در مرز آن را اظهار کند و اظهارنامه و کد رهگیری داشته باشد. اگر بیش از ۵۰۰۰ دلار از طریق هوایی و بیش از ۲۰۰۰ دلار از طریق زمینی از کشور خارج شود دستگیر و ضبط شده و اگر علت آن اثبات نشود تا دو برابر آن ملزم به پرداخت جریمه خواهد بود. عمل اشخاص عادی قادر به خارج کردن پول از کشور نیستند و این امکان تنها از طریق صرافی‌ها مقدور می‌باشد. در بسیاری از اقلام کالاها، واحدهای تولیدی راضی هستند با هزینه خود آنها را وارد کنند. ولی دولت اعلام می‌کند ارزش حاصل از صادرات شامل این اقلام نمی‌شود و باید منتظر اخذ ارزش نیمایی باشید که این امر منجر می‌شود دو ماه در صف تخصیص، یک ماه در صف تامین و یک ماه در صف تحویل قرار گیرند. اگر اجازه این کار به واحدهای تولیدی داده شود مشکل این گروه از واحدهای تولیدی تا حدی حل خواهد شد. در مهرماه سال ۹۷ قانون رفع تعهد ارزی وضع شد و به مرور زمان تحریف شده که سپس بازنگری و اصلاح شد. در ابتدای سال ۱۴۰۱ می‌باشد طبق تبصره (۶) آن: "کلیه صادرکنندگان کالا به خارج از کشور موظفند ارزش مندرج در پروانه گمرکی یا معادل ارزی آن به سایر ارزها را به بانک مرکزی بفروشند و یا با تایید بانک مرکزی نسبت به فروش آن به سایر اشخاص اقدام یا جهت تامین ارزش واردات کالای خود یا بازپرداخت بدهی تسهیلات ارزی استفاده نمایند. متخلف علاوه بر الزام به ایفای تعهد موضوع تخلف، به جریمه نقدی معادل یک پنجم موضوع تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت‌های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می‌شود." ماده (۶۹): تعلیق موقت یا ابطال دائم کارت بازرگانی، محل تاسیس و حتی تعطیل موقت یا دائم محل کسب و پیشه و تجارت؛ محرومیت از اشتغال به حرفه یا حرف خاص از یک تا پنج سال؛ محرومیت از تأسیس شرکت و یا عضویت در هیأت مدیره و مدیر عاملی اشخاص حقوقی از یک تا پنج سال؛ ممنوعیت خروج از کشور تا پنج سال می‌باشد. آیین نامه اجرایی ماده (۶) در تاریخ ۱۴۰۱/۹/۱۵ تدوین شده است و کارگروه این امر مشخص شده که اعضای آن معاون ارزی رئیس کل بانک مرکزی، رئیس کل سازمان توسعه و تجارت، وزیر نفت، اطلاعات، کشاورزی، اقتصاد، تجارت، رئیس کل گمرک و نماینده بخش خصوصی با حق رای و دعوت رئیس کارگروه می‌باشند و وظیفه این کارگروه اینست که به این موضوع رسیدگی کنند حتی می‌توانند به عنوان مجرم به قانون معرفی کنند. کارگروه اختیار تام دارد. ولی به چه دلیل مصوبات اجرایی نمی‌شود؟ یکی از مصوبات همان موضوع سال ۹۷ می‌باشد. همان کارگروه هفته گذشته پیشنهاد دادند که حوزه فرش را معاف از برگشت ارزش باشد. پیشنهاد حذف این قانون عملاً قابل طرح نمی‌باشد. ولی درخواست تک‌نرخ شدن ارزش منطقی و معقول می‌باشد. با اصلاح روش بیشتر مشکلات حل خواهد شد.

بر اساس آیین نامه اجرایی ماده (۱۷): "صادرات کالا از مناطق آزاد تجاری صنعتی مناطق ویژه اقتصادی خارج از کشور مشمول ایفای تعهدات صادرات بر اساس این آیین نامه می‌باشد و گمرک با همکاری سازمان مناطق موظف است نسبت به صدور پروانه صادراتی اقدام نماید." ولی بیان نکرده است که اگر مواد آن از خارج کشور وارد شود و ترانزیتی باشد به چه صورت خواهد بود. ورودی کالا به صورت سرزمین اصلی نمی‌باشد تا درخواست بازگشت ارزش را داشته باشیم و مواد اولیه آن کلاً وارداتی و به منطقه آزاد وارد شده است. نباید تاکید به ثبت آن در گمرک داشته باشیم. چون به تبع آن باید ثبت سفارش صورت گیرد حقوق ورودی پرداخت کند و پروانه سبز صادر شود که عملاً باعث می‌شود دور باطل قرار گیرد. حتماً مطرح شود که از وجود ماده (۱۷) اطلاع داریم ولی این ماده شامل این واحدها نمی‌شود و نیاز به اصلاح دارد.

نسرین درخشانی، مسئول دبیرخانه شورای گفتگو: این موضوع در یکی از جلسات شورا مطرح شده است و از قرار مشکل در سامانه بانک مرکزی می‌باشد. رئیس گمرک منطقه آزاد و گمرک جلفا در جلسه حضور داشتند بر اساس توضیحاتی که ارائه دادند؛ بصورتیکه محصول تولید شده و مقدار ترانزیتی و و مقداری که شامل ارزش افزوده می‌باشد کاملاً مشخص می‌باشد. مقداری که

<p>شامل ارزش افزوده می شود رفع تعهد صورت می گیرد. ولی مقدار وارد شده شامل رفع تعهد نیست. اعلام کردند که این موارد در پرونده های ما موجود می باشد. ولی از طرف بانک مرکزی به این موضوع رسیدگی نمی شود. در این خصوص پیشنهاد دادیم؛ شرایطی ایجاد شود که این پرونده ها در سامانه بصورت تفکیک شده برای بانک مرکزی قابل مشاهده باشد.</p> <p>پهروز زارع، کارشناس گمرک استان: برداشت بنده از ماده (۱۷) این است که به نوعی به این موضوع اشاره شده است که صادرات از مناطق آزاد مشمول تعهد ارزی می باشد. اگر ترانزیت مدنظر باشد. قاعدتاً باید به مقدار ارزش افزوده تعمیم داده شود. متأسفانه در سامانه گمرک، رویه ای تحت عنوان صادرات از محل ترانزیت پیش بینی نشده است. ولی عملاً در اظهارنامه های صادراتی به منظور تسویه اظهارنامه های ترانزیتی در متن اظهار اشاره می کنیم که این اظهارنامه صادراتی از محل اظهارنامه های ترانزیتی کوتاژ فلان و فلان می باشد. ما به نوعی با این عمل بانک مرکزی را از این موضوع مطلع می کنیم. اگر قرار بر رفع تعهد ارزی باشد، باید به مقدار ارزش افزوده رفع شود. در ارتباط با ایجاد رویه، ستاد حوزه نظارت گمرکات استان دغدغه و مشکلات عزیزان را به گمرک ایران انعکاس داده اند. با توجه به اینکه مشکل کشوری می باشد، گمرک ایران درگیر این قضیه بوده و سعی در حل آن دارند. در مورد تفاوت ارزشی که دوستان فرمودند: بعد از انجام فرآوری، ارزش افزوده ایجاد می شود. حال اگر تفاوت ارزش به صورت معقول باشد مشکلی نیست. ولی اگر این تفاوت غیر معقول باشد و مقرون به صرفه نباشد، فعالین محترم موارد را به صورت مکتوب و بصورت یکپارچه به گمرک ارائه دهند تا به دفتر تعیین ارزش انعکاس گردد. این موضوع قابل حل می باشد و بهتر است پیگیری شود.</p> <p>عباس سلیمانی اصل، مدیرعامل شرکت بهین تجارت مبین ارس: مشکل ما در خصوص عطف به ما سبق آن می باشد. در حال حاضر در انبار ما چندین تن کالا وجود دارد که امکان صادرات آن را نداریم.</p> <p>پهروز زارع، کارشناس گمرک استان: اگر راهکار و تصمیمی در خصوص اعتراض به تفاوت ارزش اتخاذ شود موضوع عطف ما سبق را نیز سوال می کنیم.</p>	
<p>۱. به منظور رفع تمامی چالش های رفع تعهدات ارزی حاصل از صادرات پیشنهاد می گردد: مسئولین کشور نسبت به تک نرخی شدن ارز (بر اساس ارز آزاد بازار) در کشور اقدام نمایند.</p> <p>۲. تا رفع تحریم های اقتصادی علیه ایران و امکان نقل و انتقالات ارزی به صورت رسمی با دیگر کشورها پیشنهاد می شود: در اسرع وقت ساز و کاری برای ایفای تعهدات ارزی صادرکنندگان در معاملات ریالی تدوین و اجرا گردد.</p> <p>۳. با توجه به مشکلات ناشی از عدم هماهنگی بانک مرکزی و منطقه آزاد و تحمیل رفع تعهد ارزی صادرات محصولات با منشاء مواد اولیه خارجی در مناطق آزاد، پیشنهاد می گردد: ساز و کاری در سامانه مناطق آزاد طراحی گردد که مواد اولیه خارجی و داخلی مورد استفاده در محصولات تولید شده در مناطق آزاد تفکیک گردد تا مواد اولیه خارجی (وارداتی) مشمول رفع تعهد ارزی نگردند.</p> <p>۴. تا تعیین تکلیف مشکلات رفع تعهد محصولات تولیدی با منشاء مواد اولیه خارجی صنایع مستقر در منطقه آزاد، پیشنهاد می گردد: مجموعه دادگستری و نهادهای نظارتی استان تمهیداتی جهت جلوگیری از تعلیق کارت بازرگانی و عدم معرفی به تعزیرات این واحدها را اعمال نمایند.</p> <p>۵. با عنایت به اینکه صادرکنندگان واقعی علاقمند به رفع تعهدات ارزی سال های ۹۷ الی ۱۴۰۰ می باشند، پیشنهاد می گردد: در اسرع وقت نسبت به فعال نمودن سامانه بانک مرکزی برای ایفای تعهدات این صادرکنندگان اقدام شود.</p> <p>۶. با عنایت به محدودیت های ارزی بانک مرکزی، پیشنهاد می گردد: محدودیت واردات برخی کالا برای واحدهای تولیدی لغو گردد تا واحدهای تولیدی بتوانند برای رفع تعهدات ارزی صادرات خود به شیوه واردات در مقابل صادرات؛ کالاهای مورد نیاز واحد خود را وارد نمایند.</p> <p>۷. به منظور جلوگیری از دریافت مجدد مالیات از معاملات ریالی برای صادرکنندگان، پیشنهاد می گردد: ساز و کاری برای ثبت اطلاعات کامل این معاملات در رفع تعهدات ارزی صادراتی به شیوه واردات در مقابل صادرکنندگان تدوین و در اسرع وقت اجرا گردد.</p> <p>۸. در نهایت پیشنهاد می شود معافیت تعهدات پیمان سپاری ارزی تا سقف ۱۰۰ هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزها به شکل سالانه (برای هر سال به شکل مجزا) اعمال شده و این مساله عطف به سال های گذشته (از آغاز سال ۱۳۹۷) نیز شود.</p>	<p>پیشنهادهای</p>

۱. قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با آخرین اصلاحات؛ ۲. بخشنامه های ارزی بانک مرکزی.	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه
--	-------------------------------